

CO₂-BELEID

Organisatie: KSP Kunstgras B.V.
Adviesbureau: De Duurzame Adviseurs
Publicatiedatum: 9-11-2022

**de duurzame
adviseurs**

Inhoudsopgave

1	INLEIDING EN VERANTWOORDING	3
2	BESCHRIJVING VAN DE ORGANISATIE	4
2.1	STATEMENT ORGANISATIEGROOTTE	4
2.2	PROJECTEN MET GUNNINGVOORDEEL	5
3	VERANTWOORDELIJKHEID DUURZAAMHEID	6
3.1	ENERGIEBELEID EN DOELSTELLINGEN	6
3.1.1	Energiemanagement actieplan	6
4	BEREKENDE CO₂-EMISSIONS	8
4.1.	DIRECTE- EN INDIRECTE GHG-EMISSIONS	8
4.2.	EMISSIONS SCOPE 3	9
5	CO₂-REDUCERENDE MAATREGELEN	10
6	DOELSTELLINGEN	11
7	VOORTGANG	12
8	PARTICIPATIE SECTOR- EN KETENINITIATIEVEN	14
8.1	INVENTARISATIE SECTOR- EN KETENINITIATIEVEN	14
8.2	ACTIEVE DEELNAME	14
8.3	LOPENDE INITIATIEVEN	14

1 | Inleiding en verantwoording

KSP Kunstgras levert (direct en indirect) producten en diensten aan opdrachtgevers die bij aanbestedingen gunningvoordeel hanteren aan de hand van de CO₂-Prestatieladder. Voor KSP Kunstgras zijn deze opdrachtgevers voornamelijk gemeenten en speeltoestellenleveranciers. Met deze CO₂-Prestatieladder worden leveranciers uitgedaagd en gestimuleerd om de eigen CO₂-uitstoot te kennen en te verminderen. Hoe meer een organisatie zich inspannt om CO₂ te reduceren, hoe meer kans op gunning bij een opdracht.

De CO₂-Prestatieladder kent vier invalshoeken:

A. Inzicht

Het opstellen van een onomstreden CO₂-footprint conform de ISO 14064-1 norm en daarmee inzicht krijgen in de CO₂-uitstoot van de organisatie.

B. CO₂-reductie

De ambitie van de organisatie om de CO₂-uitstoot te verminderen.

C. Transparantie

De wijze waarop in- en extern gecommuniceerd wordt over de CO₂-footprint en reductiedoelstellingen.

D. Deelname aan initiatieven

(in sector of keten) om CO₂ te reduceren.

Elke invalshoek is onderverdeeld in vijf niveaus. Een erkende certificerende instantie beoordeelt de activiteiten en bepaalt het niveau van de CO₂-Prestatieladder. Hiervoor moeten stappen zijn gezet op alle invalshoeken van de ladder.

In dit rapport wordt het beleid voor CO₂-reductie samengevat. Onder andere wordt er een beschrijving van de organisatie gegeven, worden berekende emissies weergegeven. Ook zullen de maatregelen, doelstellingen en voortgang behandeld worden, evenals de participatie aan sector- en keteninitiatieven.

2 | Beschrijving van de organisatie

KSP Kunstgras is al sinds 2006 specialist in het aanleggen, onderhouden én renoveren van sport- en speelondergronden in Nederland en België. De organisatie verkoopt verschillende soorten producten, zoals valdempend kunstgras, pleinplakkers en signgrass, aan overheid en private partijen. Om de kwaliteit en flexibiliteit te kunnen garanderen voert KSP Kunstgras bijna al hun werk uit met eigen mensen en machines.

De organisatie beschikt over twee verschillende locaties: Lelystad en Vinkel.

De organisatie beschikt over de volgende certificaten:

- ISO 9001
- ISO 14001
- CO₂-Prestatieladder Niveau 3
- VCA**

2.1 Statement organisatiegrootte

De totale CO₂-uitstoot van KSP Kunstgras in het jaar 2021 bedraagt 449,0 ton CO₂. Hiervan komt 436,9 ton voor rekening van projecten en 12,1 ton door gebruik van kantoren en bedrijfsruimten. KSP Kunstgras valt daarmee qua CO₂-uitstoot in de categorie klein bedrijf.

	DIENSTEN ¹²	WERKEN/ LEVERINGEN
Kleine organisatie	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal (≤) 500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt maximaal (≤) 500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt maximaal (≤) 2.000 ton per jaar.
Middelgrote organisatie	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal (≤) 2.500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt maximaal (≤) 2.500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt maximaal (≤) 10.000 ton per jaar.
Grote organisatie	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt meer dan (>) 2.500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt meer dan (>) 2.500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt meer dan (>) 10.000 ton per jaar.

Tabel 1: Indeling groottecategorieën volgens Handboek CO₂-Prestatieladder 3.1.

2.2 Projecten met gunningvoordeel

Een project met gunningvoordeel is een project van een organisatie waarbij de CO₂-Prestatieladder een rol heeft gespeeld in de aanbesteding. Hierbij is het niet relevant of het gunningvoordeel wel of niet doorslaggevend is geweest bij het verkrijgen van de opdracht, of op welke manier de CO₂-Prestatieladder in de aanbesteding is gevraagd.

Met deze definitie in het achterhoofd, had KSP Kunstgras één raamovereenkomst met gunningvoordeel lopen in 2021. Uit dit raamovereenkomst zijn meerdere projecten uitgevoerd. De uitstoot van de projecten is bepaald a.d.h.v. de gewerkte uren. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de uitstoot weer.

Raamcontract met gunningvoordeel	Heel jaar 2020	Half jaar 2021
CO₂-uitstoot (ton)	18,71	3,93

3 | Verantwoordelijkheid duurzaamheid

De eerste stap is het inzichtelijk maken van de energieverbruikers van de organisatie. Op basis van dit inzicht kan er worden gekeken op welke aspecten er resultaat valt te behalen in de reductie van CO₂-uitstoot. Dit inzicht is terug te vinden in de CO₂-footprint. Periodiek (één keer in de 6 maanden) worden de energieverbruiken in kaart gebracht.

Er is gekozen om de CO₂-footprint van 2018 te gebruiken als referentiejaar. De CO₂-emissie is uitgevoerd conform het gestelde in dit document. De betrouwbaarheid wordt gecontroleerd door een interne audit door een onafhankelijke.

Op basis van de CO₂-uitstoot in dit referentiejaar wordt bekeken welke maatregelen en doelstelling(en) geformuleerd kunnen worden om de CO₂-uitstoot vanaf dit referentiejaar te reduceren. Jaarlijks wordt bekeken of het gekozen referentiejaar nog steeds geschikt is voor de gestelde doelstelling en/of dat deze aangepast dient te worden.

De algehele reductiedoelstelling wordt geformuleerd tot 2024. Vanuit deze vastgestelde algehele reductiedoelstelling is een plan van aanpak opgesteld. In dit plan worden de maatregelen benoemd die worden genomen om de doelstelling te halen en welke afdelingen verantwoordelijk zijn voor de realisatie van de maatregelen. Het overzicht van te nemen maatregelen en verantwoordelijke afdelingen staan vermeldt in het Excelbestand met CO₂-reducerende maatregelen.

3.1 Energiebeleid en doelstellingen

De algemene doelstelling van het energiemanagementsysteem is om te komen tot een continue verbetering van de energie-efficiëntie en vermindering van de CO₂-uitstoot van de organisatie. Concreet is de doelstelling om in 2024 35% minder CO₂ in scope 1 en 2 uit te stoten.

3.1.1 Energiemanagement actieplan

Onderstaande gegevens worden door de verantwoordelijke afdelingen aangeleverd aan de projectleider van de CO₂-Prestatieladder. Deze zorgt voor het tijdig verwerken (halfjaarlijks) van de gegevens in de CO₂-footprint.

EMISSIE STROOM	EENHEID	BRON	VERANTWOORDELIJKE AFDELING	WANNEER
Gas - Vastgoed	m ³	Uitlezen meterstanden, jaarafrekening	Administratie	Medio maart, medio september
Brandstof wagenpark - Diesel - Benzine	Liter kWh	Rapportages/ta nkpassen	Administratie	Medio maart, medio september
Brandstof materieel - Diesel - Benzine - Propaan	Liter	Rapportages/ta nkpassen	Administratie	Medio maart, medio september
Elektra - Opbrengst zonnepanelen - Extra ingekocht	kWh	Meterstanden, jaarafrekening	Administratie	Medio maart, medio september
Scope 3	Divers	Crediteurenlijst, Afvallijst Woon/werkverkeer, Transport	Administratie	Medio maart

**Project met
gunning-
voordeel**

Werkuren

Uitdraai
administratie,
uren naar rato

Administratie

Medio
maart,
medio
september

4 | Berekende CO₂-emissies

In dit hoofdstuk worden de berekende Green House Gas emissies (afgekort GHG-emissies) toegelicht. Het Green House Gas Protocol maakt onderscheid in verschillende scopes op basis van de herkomst van het broeikasgas. Hieruit ontstaat een zogenaamde 'inventaris aan broeikasgassen' van de organisatie die kan worden gekwantificeerd en gemanaged. Oftewel de CO₂-uitstoot die vrijkomt bij de eigen activiteiten. In de volgende paragraaf wordt de CO₂-footprint van KSP Kunstgras weergegeven.

4.1. Directe- en indirecte GHG-emissies

De directe- en indirecte GHG-emissies van KSP Kunstgras bedroeg in 2021 449,0 ton CO₂. Hiervan werd 449 ton CO₂ veroorzaakt door directe GHG-emissies (scope 1) en 0 ton CO₂ door indirecte GHG-emissies (scope 2) en 0 ton CO₂ in Business Travel.

EMISSIESTROOM SCOPE 1	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACITOR (g CO ₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO ₂)
Gasverbruik	6.449	m ³	1.884	12,1
Brandstofverbruik bedrijfsauto's - benzine	7.181	liter	2.784	20,0
Brandstofverbruik bedrijfsauto's - diesel	110.718	liter	3.262	361,2
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - diesel	13.772	liter	3.262	44,9
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - benzine	3.240	liter	2.784	9,0
Propaan	1.008	liter	1.725	1,7
Totaal scope 1				449,0

EMISSIESTROOM SCOPE 2	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACITOR (g CO ₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO ₂)
Elektriciteitsverbruik - grijze stroom	0	kWh	556	-
Terug levering	27.748	kWh	0	-
Totaal scope 2				-

EMISSIESTROOM BUSINESS TRAVEL	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACITOR (g CO ₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO ₂)
Zakelijk vervoer - gedeclareerde kilometers	0	km	195	-
Totaal business travel				-

TOTALE EMISSIES SCOPE 1, 2 EN BUSINESS TRAVEL	448,99

Tabel 3: CO₂-uitstoot 2021 (in tonnen CO₂)

4.2. Emissies scope 3

Aan de hand van de 15 GHG-genererende categorieën voor scope 3 is een kwantitatieve analyse opgesteld. Bij deze kwantitatieve analyse is ook per categorie een inventarisatie gemaakt van welke ketenpartners betrokken zijn en welke reductiemogelijkheden er zijn (zie Excel-bestand Scope 3 Analyses).

Zie hieronder de resultaten van de meest significante scope 3 categorieën voor KSP Kunstgras B.V. over 2021:

1. Categorie: Aangekochte goederen en diensten	6.298 ton CO ₂
2. Categorie: Productieafval	191 ton CO ₂
3. Categorie: Woon-werkverkeer	290 ton CO ₂
4. Downstream transport en distributie	108 ton CO ₂

5 | CO₂-reducerende maatregelen

Om onze doelstelling te behalen hebben we een plan van aanpak met maatregelen opgesteld. De personen die verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren dan wel borgen van de maatregelen zijn vastgesteld.

SCOPE 1 - Brandstofverbruik	Potentiële reductie
Aanschaffen elektrische shovel(s)	2%
Aanschaffen elektrische scooter	3%
Onderzoek doen naar biobrandstof	0%
Cursus Het Nieuwe Rijden	2%
Onderzoek GPS-systeem Slimm; rijstijl monitoren	0%
BE-transportbussen vervangen voor euro 6	4%
Onderhoud volledig elektrisch uitvoeren	18%
Werken met volledig elektrisch handmateriaal	-
SCOPE 2 - Elektriciteitsverbruik	
Overstap naar 100% groene stroom/opwek eigen energie (zonnepanelen plaatsen)	6%
Lichtsensoren nieuwe loods	-

6 | Doelstellingen

De organisatie heeft als doel gesteld om in de komende jaren, gemeten vanaf het referentiejaar tot aan het jaar van herbeoordeling, onderstaande CO₂-reductie te realiseren.

SCOPE 1 EN 2 DOELSTELLING KSP KUNSTGRAS

KSP Kunstgras wil in 2024 ten opzichte van 2018 35% minder CO₂ uitstoten

Bovengenoemde doelstellingen zijn gerelateerd aan het aantal FTE (50%) en omzet (50%). Nader gespecificeerd voor scope 1 en 2 zijn de doelstellingen voor 2024 als volgt:

Scope 1: 31% reductie op scope 1 dat zorgt voor totaal 29% reductie in 2024 ten opzichte van 2018

Scope 2: 100% reductie op scope 2 dat zorgt voor totaal 6% reductie in 2024 ten opzichte van 2018

We hebben gekeken naar de uitstoot van traditioneel kunstgras vs. LimeGreen/ECO line kunstgras (ONE-DNA kunstgras). De producent van ONE-DNA kunstgras heeft berekend hoeveel uitstoot er vrij komt bij de productie van traditioneel kunstgras vs. eco kunstgras. De berekening is uitgevoerd door een adviesbureau, maar nog niet gevalideerd door een externe partij. Om deze reden publiceren we de berekening nog niet online. De berekening en het reductie percentage is op te vragen bij onze externe adviseur van De Duurzame Adviseurs.

We hebben onderstaande doelstelling geformuleerd:

Scope 3 doelstelling KSP Kunstgras B.V.

In 2023 ten opzichte van 2021 willen wij 10% van het totaal aangelegde kunstgras aanleggen met ECO line (LimeGreen) kunstgras.

7 | Voortgang

In onderstaande tabel is de voortgang van de uitstoot op scope 1 & 2 te zien:

	2018	2019	2020	2021
TYPE EMISSIESTROOM SCOPE 1	Heel jaar	Heel jaar	Heel jaar	Heel jaar
Gasverbruik	6,2	7,2	7,6	12,1
Brandstofverbruik bedrijfsauto's - benzine	-	2,8	5,9	20,0
Brandstofverbruik bedrijfsauto's - diesel	370,7	355,3	293,4	361,2
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - diesel	31,1	26,3	31,2	44,9
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - benzine	-	9,8	9,0	9,0
Propaan	-	-	1,0	1,7
TOTALE UITSTOOT SCOPE 1	408,0	401,4	348,2	449,0
TYPE EMISSIESTROOM SCOPE 2				
Elektriciteitsverbruik - grijze stroom	27,3	2,0	-	-
Elektriciteitsverbruik - groene stroom	-	-	-	-
Terug levering	-	-	-	-15,4
TOTALE UITSTOOT SCOPE 2	27,3	2,0	-	-
TYPE EMISSIESTROOM BUSINESS TRAVEL				
Zakelijk vervoer - gedeclareerde kilometers	-	-	-	-
TOTALE UITSTOOT BUSINESS TRAVEL	-	-	-	-
TOTALE EMISSIES	435,3	403,4	348,2	449,0

In absolute zin is de totale uitstoot in 2021 ten opzichte van 2018 toegenomen met 3%. De doelstelling van de organisatie is echter gerelateerd aan omzet (50%) en FTE (50%).

Het doel is om 35% reductie te realiseren in 2024 ten opzichte van 2018. In 2021 is er totaal op basis van omzet 28% reductie behaald. Op basis van FTE is er een reductie behaald van 11%. Gemiddeld gezien (50/50) komen we op een totale relatieve reductie van 19,5% in 2021 ten opzichte van 2018. Het doel is om in 2021 op 20,5% reductie te realiseren. Op basis van de tussenliggende doelstelling lopen we iets achter op schema.

	2018	2019	2020	2021
	Heel jaar	Heel jaar	Heel jaar	Heel jaar
Absolute voortgang	100%	93%	80%	103%
Verwachting doelstelling	100%	90,20%	84,40%	79,50%
Behaalde omzet	9,2	10,5	12,4	13,1
Uitstoot per kengetal	47,32	38,42	28,13	34,17
Relatieve voortgang omzet	100%	81%	59%	72%
Aantal FTE	32,0	36,0	32,0	37,0
Uitstoot per kengetal	13,60	11,20	10,9	12,13
Relatieve voortgang medewerkers	100%	82%	80%	89%
Gemiddeld (50% FTE, 50% omzet)	100%	82%	70%	81%

In 2021 en 2022 hebben we verschillende investeringen gedaan voor het verduurzamen van ons wagenpark en materieel. Zo hebben we een aantal oudere vrachtwagens vervangen voor vrachtwagens met euronorm 6. Daarnaast hebben we elektrische werkscooters aangeschaft en werkt nu 40% van de onderhoudsploegen met volledig elektrisch materieel. We doen onderzoek naar het plaatsen van extra zonnepanelen, ook met het oog op de toename van ons elektriciteitsverbruik door steeds meer elektrisch materieel. In 2023 zullen onze medewerkers weer een cursus volgens hoe zuinig te rijden en daarmee brandstof te besparen.

Voortgang ketendoelstelling

KSP Kunstgras heeft als doel gesteld om in 2023 ten opzichte van 2021 10% van het totaal aangelegde kunstgras aan te leggen met ECO line (LimeGreen) kunstgras. In 2021 is er 120.000m² kunstgras aangelegd. In 2023 wil de organisatie dat 12.000m² aangelegd kunstgras de ECO line variant is.

	2021	2022	2023
	Heel jaar	Heel jaar	Heel jaar
ECO line (LimeGreen) m²	0	486	
Doel m²	0	-	12.000

8 | Participatie sector- en keteninitiatieven

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om deelname aan een sector- of keteninitiatief. De organisatie dient zich daarbij op de hoogte te stellen van de initiatieven die binnen de branche spelen.

8.1 Inventarisatie sector- en keteninitiatieven

Om te bekijken welke sector- en keteninitiatieven relevant zouden kunnen zijn KSP Kunstgras is de website van de SKAO geraadpleegd (https://www.skao.nl/initiatieven_programma). Hier is een compleet overzicht van alle initiatieven en reductieprogramma's te vinden. Eventuele geschikte initiatieven zijn besproken met de projectleider en met het management.

Jaarlijks wordt er door de projectleider en het management geëvalueerd of deelname aan de initiatieven nog steeds als relevant en actueel wordt gezien en/of dat er eventuele andere geschikte initiatieven van toepassing kunnen zijn.

8.2 Actieve deelname

De gedachte achter deelname aan een initiatief is dat door interactie met andere bedrijven en overheden informatie kan worden uitgewisseld en in samenwerking nieuwe ideeën en ontwikkelingen op het gebied van CO₂-reductie tot stand kunnen komen. Vanuit dit doel vraagt de norm van de SKAO om een actieve deelname, middels bijvoorbeeld werkgroepen. Verslagen van bijeenkomsten en van overlegmomenten en presentaties van de organisatie in de werkgroep kunnen tegenover de auditor dienen als bewijs van actieve deelname.

Mocht een initiatief waaraan wordt deelgenomen op zeker moment niet meer relevant zijn voor de organisatie (wanneer gedurende een half jaar of langer geen voortgang in het initiatief of actieve deelname aangetoond kan worden) en de deelname wordt beëindigd, dan kan de inventarisatie van de initiatieven dienen als bron voor het kiezen van deelname aan een ander initiatief.

8.3 Lopende initiatieven

Door de organisatie wordt deelgenomen aan het de bijeenkomsten van kennisinstituut Nederland CO₂-neutraal. Dit initiatief richt zich op het inspireren van de deelnemers, het vergroten van kennis over CO₂-reductiemogelijkheden en het vergroten van een duurzaam netwerk. Om deze deelname te bewijzen worden de volgende documenten bewaard:

- ✓ Presentielijsten workshops
- ✓ Presentatie(s) workshops

Disclaimer & Colofon

Uitsluiting van juridische aansprakelijkheid

Hoewel de informatie in dit rapport afkomstig is van betrouwbare bronnen en exceptionele zorgvuldigheid is betracht tijdens het samenstellen van deze rapportage kunnen De Duurzame Adviseurs geen juridische aansprakelijkheid aanvaarden voor fouten, onnauwkeurigheden, ongeacht de oorzaak daarvan en voor schade als gevolg daarvan. De borging en uitvoering van de opgestelde beoogde doelen en maatregelen aanwezig in dit rapport liggen bij de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever. Voor het niet behalen van doelen en/of het onjuist aanleveren van data door de opdrachtgever, kunnen De Duurzame Adviseurs niet aansprakelijk worden gesteld.

In geen enkel geval zijn De Duurzame Adviseurs, haar eigenaren en/of medewerkers aansprakelijk ten aanzien van indirecte, immateriële of gevolgschade met inbegrip van gederfde winst of inkomsten en verlies van contracten of orders.

Bescherming intellectueel eigendom

Het auteursrecht op dit document berust bij De Duurzame Adviseurs of bij derden welke bij toestemming deze documentatie beschikbaar hebben gesteld aan KSP Kunstgras.

Vermenigvuldiging in wat voor vorm dan ook is alleen toegestaan door voorafgaande toestemming door De Duurzame Adviseurs.

Ondertekening

Auteur(s):	De Duurzame Adviseurs
Kenmerk:	CO ₂ -BELEID
Datum:	9-11-2022
Versie:	1.0